

Delavska Pravica

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izbija vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, L. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Jože Gostinčar:

Znamenje odrešenja

Velikonočnih praznikov se gotovo vsi veselimo. To je čas, ko se probuja narava iz zimskega spanja in poljka. Ptiki že veselo žvrgolijo in prepevajo v upanju na nov zarod. Drevje poganja popke, iz katerih se razvija perje in cvetje. Polja in travniki zelene ter nudijo krasno sliko, ki je mogoča le spomladi. Človek, tudi siromašnejši, se veseli pomladne mladostne slike in blagodejne toplote. Kristjani in posebno katoličani, se še posebno vesele teh praznikov, kot spomin na odrešenje človeškega rodu. Krščansko socialistično delavstvo se pa teh praznikov izredno veseli, ker se zaveda, da je Bog — človek in delavec, prinesel na svet rešilni in zveličavni nauk, po katerem bi vse človeštvo lahko postalo srečno z zemeljsko in večno življenje, ako bi po tem nauku človeštvo praktično in dejansko živelo.

Toda človeštvo v veliki večini zametuje Kristusov socialni nauk, ali ga pa ne pozna. Med to večino spada tudi velik del sicer dobrih kristjanov, ki hodijo v cerkev in tudi molijo. Toda o drugi največji in prvi enaki Kristusovi zapovedi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe,« pa ne vedo ali pa nočejo vedeti veliko, ali pa tudi nič.

Če opazuje človek današnje gospodarske in družabne razmere, se mora v resnici resno vprašati: Ali je na svetu še kaj kristjanov, ki hočejo gospodarstvo in življenje, ki naj vstreza zapovedi: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!«? Vsak dan vidimo večjo brezposelnost in revščino, denar pa, s katerim bi se moglo zboljšati to stanje, leži v inozemstvu na »varnem« ali pa v zamrznenih bankah in posojilnicah. Posledica kapitalistično nenasitnega gospodarstva. Kako gnila je sedanja kapitalistična družba v svoji samo-

goltnosti nam najbolje dokazuje tole: v letu 1933 je umrlo na celem svetu 2,400.000 ljudi za lakoto, 1,200.000 ljudi je napravilo samomor radi obupnega gospodarskega položaja in brezposelnosti. V istem letu se je pa uničilo 588.000 vagonov žita, 144.000 vagonov riža, 267.000 vreč kave in 2,560.000 kg sladkorja. Razen tega so požgali 423.000 vagonov žita in uničili 2,500.000 kg mesa v konzervah in 1,420.000 kg svežega mesa.

Iz teh števil se vidi vsa ostudnost kapitalističnega gospodarstva. Vsa navedena živila so bila uničena samo zato, da se vzdržijo višje cene. Vidi se pa tudi brezbriznost dotičnih držav in ljudstva, ki trpe tako ogromne zločine. Na celem svetu divja požar siromaštva in brezposelnosti. Temu stoje nasprotni sicer dobrodelni zavodi kakor pri nas Vincencijeve konference in drugi. Toda vsa prostovoljna dobrotelost, ki je sicer visoko vzvišena, ne more po kapitalizmu zapaljenega požara bede in pomanjkanja ugasiti. Ta svetovni požar izvira iz zasmehovanja Kristusovega rešilnega nauka, ter se zrcali v glavnih in vnebovpijočih grehah in v prekršenju desetih božjih zapovedi. Gnoj, ki tu gori, duši vse narode zemeljske oble.

Velikonočni prazniki bi morali biti vsaj za krščanske narode resen opomin na velike žrtve Odrešenika, ki jih je doprinesel in pretrpel zato, da bi osvobodil človeški rod vsega zla, pa tudi satansko kapitalističnega robstva. S kapitalizmom je izginila ljubezen do sočloveka, z njo pa sreča in blagostanje človeštva. Zato pa mora kršč. delovno ljudstvo toliko bolj trdno verovati v Kristusov nauk, ki je nauk ljubezni in pravice, in se z vsemi silami boriti, da se zopet uveljavi v človeški družbi.

Potrebna skupnost

V zadnji »Delavski Pravici« smo napisali, da se je edino delavstvo borilo proti kapitalistični ofenzivi gospodarskih krogov. Kot tako je bilo v prvi vrsti tudi poklicano, saj so karteli in trusti v prvi vrsti napadali delavske meze. Direktnega stika med karteli in trusti in med kmeti v razvojni dobi ni bilo. Kmet je lahko obdeloval nemoteno svojo zemljo naprej in prav za prav z industrijskimi podjetji ni prišel nič v dotiko. Toda delavstvo je bilo za ta boj preslabo. Strokovne organizacije so bile vsled delavske nezavednosti slabe in uprav radi tega je bil njegov odpor proti zahtevam industrije prešibek. Plače so stalno padale, poleg tega je nastopila še doba tako zvane racionalizacije, ki je kar na debelo metala delavce na cesto. Inozemski kapital, ki je pričel dotekati v našo državo, je pa gradil svoje tovarne predvsem na podeželju, računajoč s tem na kmečko okolico, ki bo dala cenejše delovne moči kot

pa industrijski centri. Prav tako so tudi druge industrijske panoge, tako celo rudarska industrija, pričele pritegovati v delo ubožnejše kmečke fante, poklicne delavce pa puščale v brezposelnosti.

S tem korakom industrije je nastopilo važno vprašanje pojmovanja kmečkega človeka o socialnem vprašanju in o odnosu do delavske borbe. S korakom v tovarno je kmečki fant že pristopil v armado delavcev in delil z njimi svojo usodo. Toda, ker tega fanta ni nihče pripravljaj na to novo življenjsko pot, se tudi ni znašel v novem položaju. Šel je za vsako ceno v tovarno in z veseljem vzel vsak dinar, ki mu ga je tovarna dala. Za delavsko strokovno organizacijo ni imel smisla in mu je bila popolnoma tuja. Ker je fant ali pa dekle še vendarle imelo doma najpotrebnejšo življenjsko preskrbo, tudi ni čutil potrebe do kake zaščite proti delodajalcu. In vprav ta nov delavski kader, ki se je rekrutiral iz podeželja, je bil

za delavsko borbo v novejšem času najslabši in kakor da bi skočil v hrbet organiziranim delavcem, je bil najboljši material industriji za znižanje delavskih plač in demontiranje socialne zakonodaje.

Danes je seveda drugače. Vsled popolnega obubožanja industrij, delavstva so padli kmečki pridelki na komaj še vredno ceno, na drugi strani so industrijski izdelki vsled uspešne borbe industrijskih organizacij, kartelov in trustov ostali pri visokih cenah, tako da je danes stopil na težko pot gospodarske krize tudi naš kmet. Kmečki proletarijat v industriji je v tej razvojni dobi sicer podzavestno, pridno sodeloval v borbi med delavstvom in industrijo, na strani delodajalcev, tako da si je v tem še sam sebi poslabšal razmere na delovnem trgu. Prav isto pot kot kmečki živelj, je šel tudi naš obrtnik.

In tako imamo danes pogorišče novodobne kulture tu. Na eni strani silno bogastvo, na drugi strani pa revščino in pomanjkanje. Največja krivda je pač v vzgoji malega človeka preteklih desetletij. Nič ne kaže danes tarnati nad slabimi časi, jeziti se nad trusti in karteli, ki so se pač znašli v pravem času, ugotoviti moramo le, da je to popolnoma naša lastna krivda. Edino strokovno organizirani delavci so razumeli čas. Koliko beležijo ta odločilna leta v delavski strokovni organizaciji idealizma, truda, požrtvovalnosti in žrtve, tega ne ve nihče. In ves ta idealizem v delavskih vrstah je žel sama nasprotovanja, da, naši tovariši so bili malodane proglašeni celo za nezanesljive katoličane in ljudi, katerih se mora vsak pošten delavec izogibati. Pa o tem bo že še govorila zgodovina.

Ne bi prišli tako daleč, ko bi v boju proti kapitalistični ofenzivi stal ob strani organiziranemu delavcu ves mali človek. Ako bi bilo mnenje, ki so ga delali pri tem odločujoči faktorji, tako zvano javno mnenje, slonelo vso dobo na absolutni pravici in se stalno borilo z delavstvom vred proti kapitalistični miselnosti in njenemu praktičnemu udejstovanju, bi imelo danes delavstvo močno strokovno organizacijo, ki bi imela veliko uspehov za seboj in preprečila marsikaj, kar je prišlo.

Prav tako bi lahko imel naš kmet svojo lastno strokovno organizacijo, ki bi se solidarno podpisala med seboj z delavsko strokovno organizacijo v vprašanjih, ki se tičejo obeh. Ta kmečka strokovna organizacija bi lahko že oživotvorila tudi kmečko stanovsko zbornico, ki je tako nujno potrebna. Toda naš kmet se ni mogel dvigniti iz lastne moči, kakor je naredil to delavec, ampak je bil miselno stalno odvisen od raznih strankarsko-političnih kovačnic, ki so mu le obljubljale, dale pa razen malenkostnih podpor za kake vodnjake ali ceste, prav nič.

Tudi vprašanje našega obrtnika je slično kmečkemu vprašanju. Šel pa je tudi ta prav isto pot kot kmet, zato pa so danes v gospodarski krizi delavec, kmet in obrtnik. Želja naša je edino le ta, da bi vsaj težki časi zblížali malega človeka, da bi spoznal medsebojno skupnost in potrebno podpiranje v boju proti edinemu skupnemu sovražniku — kapitalizmu.

Naša največja industrija papirja je združena v delniški družbi »Združene papirnice« Vevče, Goričane in Medvode. Ta delniška družba ima 8 tovarn za proizvodnjo papirja in celuloze. Producenti morejo mesečno do 150 vagonov papirja in celuloze. Kapaciteta tovarn pa je izrabljena samo do 61%. Čisti dobiček v l. 1933 je znašal 1,500.000 Din in je napram letu 1930 in 1931 za 50% nižji. (Industrijski pregled.)

Bonboni
Čokolada
Wafelni

Čajanka
Deserti
Keksi

»SASA«

Express kava
Detail
KRANJ

Huda jama, 14. aprila.

Vedno je težko, ako kdo revnemu človeku vzame imetje ali ga prikrajša na dohodkih. Dvakrat huje pa je še, ako se to zgodi pred prazniki. Pri nas se je to zgodilo.

Vsako leto imamo praznike. Že mesec pred velikonočnimi in božičnimi prazniki so se rudarji pogovarjali: Plača, za katero sedaj delamo, bo za praznike, in vsak se je potrudil, kolikor je mogel, da bi več zaslužil. Tako tudi letos. Toda očitno je, da se nekaterim zdi škoda, da bi rudar imel tudi za praznike kak priboljšek. Zato bi mogli rudarji (kopači), ki so pri enakem napornem delu pred leti zaslužili 50 do 70 Din, sedaj zaslužiti le po 37 Din na štih.

V ponedeljek, dne 15. aprila se je praznovalo. Plača je bila zato že v soboto 13. t. m. Skoraj vsak delavec je imel kake načrte za praznike. Gremo na obisk, otrok, ki sem mu boter, bo nekaj dobil, žena dobi kak del obleke, morda prepotrebne čevlje. No in če bi si ga človek, ki gara v globinah zemlje kot suženj ob največjih praznikih privoščil kak četrt, bi mu tudi nobeden ne mogel zameriti. Toda vse je slo po vodi. Zene so se zasolžile, ko so možje prišli s plačilom domov. Pa zakaj to?

Pred nekaj tedni je menda iz Ljubljane prišlo na vodstvo rudnika poročilo, da je proizvodnja tukajšnjega rudnika predraga. Temu se da pa čisto lepo pomagati, pa še kako hitro. Samo tam je treba vzeti, kjer je najmanj škode. Stroji se ne dajo prisiliti, tudi gotovo količino olja in bencina hočejo imeti. Gospodje pri vodstvu si tudi ne morejo pritrpati. Knapu v jami se pa lahko vzame.

Dela se pa takole: Poprej je meril en paznik mesece in mesece ali pa tudi leta gotova dela.

Se k članku:

Za delavski značaj delavskih zavodov

Tudi škofjeloško delavstvo občuti, da zavodi, ki si jih je delavstvo priborilo, ne odgovarjajo več popolnoma svojemu prvotnemu namenu. O Delavski zbornici ne bomo razpravljali na tem mestu, kajti o tem je dovolj pisala že naša Del. Pravica, ki je prav na stvaren in objektivni način naslikala poslovanje in gospodarstvo te za delavstvo vevelavne ustanove. Več imamo pa spregovoriti o OUZD, katerega poslovanje je treba, da ga delavstvo, ki mu je dalo pravcato palačo za uradne prostore, temeljito renovira in to potom demokratičnih volitev. Če pride delavec ali namешčenec na zdravniški pregled, ali pa v kakli drugi zadevi, mora hoditi od Poncija do Pilata, da slednjič dobi zaželjeno. Zahtevamo, da nastavljeni ravnanje z zavarovanci uslužno in prijazno, da se mu brez vsakega zavlačevanja pokaže mesto, ki ima v njem opravka. Tudi pole za nakazilo brezposelne podpore, naj se na OUZD rešujejo kot nujne, kajti kdor prosí za brezposelno podporo, je brezdvomno že nujno potreben.

Kar se pa tiče Javne borze dela leži pa krivda vse drugje kakor pa na upravi sami. Zato bi bili poklicani tisti faktorji, ki sedijo pač na večjih in mehkejših stolčkih, da se enkrat način poslovanja in izplačevanja brezposelnih podpor preuredi, ker birokratični sistem ne odgovarja sedanjim nujnim potrebam. Jasno je, da bi vsak, ki čaka na brezposelno podporo od lakote umrl prej kot bi podpora prišla. Ker se pa način izplačevanja še ne zavleče dovolj, zato poskrbijo še občinske uprave in njih nastavljeni, ki vzdigujejo pri pošti denar, kadar se to njim zljubi, tako ena občina od druge izplačuje podporo z razliko 4—5 dni kasneje.

Kaj pa je danes Inspekcija dela, ve danes vsak delavec prav dobro. Zamisel in naloge Inspekcije dela je nekaj res delavskega značaja, vendar pa

Drugi pa druga. Sedaj pa en paznik meri en mesec vse, drugi pa drugi mesec. Obratovodja pa računa in ugotovi, da se je naračunalo preveč kubikov ali metrov premoga. No in tisti paznik, ki bo nameril čim manj kubikov pri merjenju, tisti bo pohvaljen. — Eden paznikov je zato rekel: Ako mi obratovodja reče, polovico odbiti (to se pravi, da bo namesto 50 m³ samo 25 m³), bom to napravil. Poleg pretirano znižanega akor-

Vstal je Gospod!

Vstajenje Gospodovo je delavstvu sveto poročstvo, da bo po trpljenju in použanju tudi zanj prišlo vstajenje.

Kvišku srca!

da je še ta novi sistem kriv, da so tukajšnji rudarji prišli za praznike domov s takimi plačami.

Pa se še dobijo ljudje, ki menijo, da spadajo skupaj kapitalisti in njih pomagači ter zaslužjeni trpini — delavci. Zaradi ropa, ki se je izvršil nad nami, se bomo za letošnjo veliko noč morali marsičemu odreči. Pa nič ne de. Le trpinčite nas! Zakaj, čimhuje bo trpljenje, tem prej ga bo konec. Verujemo namreč, da pride tudi za nas dan vstajenja — Velika noč.

Blagoslovljeno Veliko noč

žele ssem članom, članicam, naročnikom, sotrudnikom, inserentom in prijateljem

Jugoslovanska strokovna zveza
Uredništvo in upravništvo
„Delavske Pravice“

seveda z umetnimi španskimi stenami. Ko je pregled gotov (seveda brez zaupnikov), se to takoj odstrani in shrani za prihodnji napovedan obisk. Dopisi, ki se pošiljajo na Inspekcijo dela, bi lahko prepotovali okrog sveta preden se rešijo — če se sploh kedaj. Zato pa delavci, ki stojite še izven vrst strokovnih organizacij in gledate, kako se upravljajo delavske ustanove in gospodarji z delavskim denarjem, strnite se v vrste krščanskih socialistov, da bo naš pohod na te delavske postojanke čim uspešnejši. — Delavec iz Škofje Loke.

Viničarji

Gornja Radgona. Na razpravi pred viničarsko komisijo je dosegel uspeh naš član Fridau Ivan napram vinogradniku Neubauer Anton, tako, da dobi viničar 1040 Din in v naprej vse težake plačane po 8 Din, dočim jih je dosedaj gospodar viničarju plačeval samo po 5 Din. Zgleda pa, da bo na jesen ponovna komisija, ker vinogradnik ni hotel z viničarjem narediti pismene pogodbe. Iz izkušnje nam je znano, da skoraj vsak gospodar, kateri se pismene pogodbe brani, namerava spekulirati in to ne viničarju v korist.

Slatina Radenci. Tukaj sta se dne 4. aprila vršili kar dve viničarski komisiji, in sicer med viničarjem Vaupotičem Francom in gospo Kodilič Lidijo, in druga med viničarko Kovačič Ano in vinogradnikom Žnidaričem Jernejem. Tov. Vaupotič dobi izplačanih 800 Din in tudi delo, katero se mu je prej odpovedalo, razen tega pa še tudi vse pravice po določilih viničarskega reda. Ker pa je med njima, že prej vladalo tožbeno razmerje (razsodbo prve komisije je g. Kodilič hotela ovreči), ima še sedaj gospa plačati tudi stroške obeh odvetnikov. Škoda denarja za to, raje bi se poprej mirnim potom plačalo viničarju, pa bi ne bilo nepotrebnih izdatkov. — Žnidarič Jerneja pa je viničarska komisija obsodila za neplačane težake, za nagrado in selitvene stroške (ker je viničarki predčasno odpovedal službo) skupaj na 864 Din. Na vseh naštetih komisijah je viničarje zastopal podnačelnik zveze tov. Tomažič Franc.

Seja strokovnega odbora rudarjev in kovinarjev

V nedeljo 14. t. m. se je vršila v Ljubljani v prostorih JSZ seja strokovnega odbora rudarjev in kovinarjev. Seje so se udeležili tov. Gasser Albin, Puksič Lojze iz Jesenic, Svetina Jože iz Javornika, Ustar Vinko iz Zagorja, Križnik Filip iz Trbovelj, Tušek Ivan iz Hude jame in strok. tajnik kovinarjev tov. Joško Rozman. Za načelstvo JSZ je bil navzoč tov. Jože Rutar. Predsedoval je tov. Gasser, preds. skup. kov. na Jesenicah.

Na seji se je razpravljalo o delu strokovnega odbora kovinarjev in rudarjev s posebnim ozirom na predstoječe volitve krajevnih upravnih odborov, bratovskih skladnic, kakor tudi sanacije pokojninskega zavarovanja bratovskih skladnic. V tem pogledu so se za nadaljno delo v navedenih vprašanih storili važni sklepi.

Seja je pokazala, da je strokovni odbor rudarjev in kovinarjev v svojem delu važna opora načelstvu JSZ, ki bo začetano delo zveze za ti dve stroki uspešno izpolnjeval.

Potovanje na Češkoslovaško na binkoštni praznik

Za binkoštni praznik organizira Jugoslovanska strokovna zveza večji obisk k našim tovarišem strokovničarjem v Brno in Prago. Potovanje bo trajalo 5 dni. Iz Ljubljane se odpeljejo izletniki v petek 7. junija zvečer. V soboto 8. junija obiščejo Dunaj, v nedeljo in ponedeljek 9. in 10. junija Brno, 11. in 12. junija pa Prago, nakar se vračajo domov preko Celovca in grede obiščejo še Gospo sveto in Vrbsko jezero.

Vožnja se bo izvršila s avtobusom in bo stala 460 Din za osebo. Češke vize in avstrijske smo na našo prošnjo oproščeni. Hrana in stanovanje bo v Brnu in Pragi stala za osebo 20 Kč ali circa 30 Din v naši valuti.

Nekaj mest je še na razpolago, ako bi se kdo za to potovanje zanimal, naj to čimprej sporoči na naslov »Pripravljalni odbor JSZ za izlet na Češkoslovaško« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/1., nakar bo dobil točnejša navodila.

Kdor le more naj gre, kajti take izredne prilike za tako ceneno potovanje ne bo kmalu.

Delavsko združništvo**VABILO**

na redni letni občini zbor Delavske založbe reg. zadruga z o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v četrtek, 2. maja ob 20 v lastnih prostorih, Miklošičeva c. 22-L., s tem dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora. 2. Poročila odbornikov. 3. Čitanje revizijskega poročila za l. 1934. 4. Odobritev bilance za l. 1934. 5. Volitev odbora in nadzorstva. 7. Slučajnosti. — Ako bi ta občini zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, bo pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občini zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število razvožil članov. — Odbor.

Celjsko okrožje

Celje. Vsemu našemu članstvu priporočamo, da si nabavljajo svoje potrebščine v trgovinah, katere v našem listu inserirajo.

Celje. Večernega sestanka dne 11. t. m. se je udeležilo lepo število članov in članic M. Z. kakor tudi starejših tovarišev. Predavatelj dr. Gantar je na lahko umljiv način pokazal velesilo tiska, z ozirom na časopis. Članstvo pa je v debati stvar nekoliko razluščilo in dobilo svoje mnenje, da je pač tisk velesila a je v veliki večini v službi kapitala. Zato mora priti pri nas v poštev v prvi vrsti le izrazito delavski tisk. O priliki bo g. predavatelj na kratko omenil še tisk, ki ga dobimo v obliki revij in knjig.

Zaradi preselitve trgovine

prodajam manufakturo,
konfekcijo, srajce, nogavice
po globoko znižanih cenah

KOLBEZEN FRANC
CELJE

Celje. Prihodnje večerno predavanje bo v torek dne 30. aprila (ne v sredo 24.) ob 8 zvečer. Snov: **Tehnika z ozirom na tiskarstvo.** Predava tov. Kusterle. Opozorjamo udeležence na to predavanje, ki bo v zvezi z ogledom v tiskarni, ki se bo vršil pozneje. Na tem sestanku se domenimo tudi za izlet v maju. Več o tem na sestanku. — Ne pozabite!

Celje. Na belo nedeljo se vrši v našem prostoru strokovni tečaj za člane J. S. Z., kakor tudi za M. Z. Radi tega odpade mesečni sestanek, vendar pa vabimo članstvo, da se udeležuje predavanj in razgovorov. Tečaj je za vse celjsko okrožje, kar je tembolj razveseljivo, ker se bomo spoznali z oddaljenimi tovariši.

Tekstilno delavstvo

Kranj. Dne 28. aprila ob 9 dopoldne bo v Ljudskem domu zaključno predavanje ter obenem mesečni sestanek, na katerega vabimo vse člane in članice, da se istega sigurno udeležijo. Opozorjamo vas že sedaj, da ne bo kdo potem rekel, da ni bil obveščen. Ob tej priliki bo tudi lahko vsak poravnal članarino, da more tako blagajnik v redu vršiti svojo dolžnost. Tovariši, tovarišice! Red mora biti, red je temelj organizacije. Torej na svidenje. — Predsednik.

Vsled pomanjkanja prostora je veliko gradiva ostalo. Tov. dopisnike prosim, naj oprostite. V prihodnji številki bo prišlo vse na vrsto. — Urednik.

Romanje na Trsat. Za občini zbor »Svete vojske«, ki bo na Trsatu 19. maja, je polovična vozina s posebnim vlakom zagotovljena. Ob tej priliki bo tudi običajno romanje k Materi božji na Trsat, združeno z izletom po morju na otok Krk. Stroški za vozino in romarsko izkaznico znašajo 155 Din (20 Din manj kakor lani). Vodstvo »Svete vojske« pa upa dobiti letos še večje ugodnosti za romanje. Podrobna pojasnila v romarskem listu dobi vsakdo brezplačno, če sporoči svoj naslov upravi lista »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Vrazov trg 4.

Spored II. Evharističnega kongresa v Ljubljani

Dne 28. junija: Ob 9 dopoldne se odpre razstava sodobne cerkvene umetnosti; ob 10 sestanek stalnega odbora za evharistične kongrese v Jugoslaviji; ob 10 zborovanje katoliških časnikarjev in sotrudnikov katol. časopisja Jugoslavije; ob 17 sprejem papeževnega legata na glavnem kolodvoru, nato pa slovesen vhod v stolno cerkev; ob 18 v stolnici »Pridi Sveti Duh«, govor in blagoslov z Najsvetejšim; ob 20 otvoritev kongresa z molitvijo »Pridi Sveti Duh«, govorom in slovesnimi litanijami po vseh ljubljanskih cerkvah.

Dne 29. junija: Ob 8 na Stadionu nastop mladine; ob 8 po vseh ljubljanskih župniških in samostanskih cerkvah slovesne škofovske sv. maše; ob 10 stanovska zborovanja; ob 15 I. manifestacijsko zborovanje na Stadionu z dvema slovenskima in enim hrvaškimi govorniki; ob 17 bo slovesno preneseno Najsvetejše na Stadion, kjer bodo pete litanije z ljudskim petjem in nato blagoslov z Najsvetejšim; ob pol 20 koncert Pevske zveze na Kongresnem trgu; ob 21 se izpostavi v vseh ljubljanskih cerkvah Najsvetejše ter se vrši do 24 nočno čiščenje (v stolnici in v

cerkvi sv. Jožefa traja nočno čiščenje preko cele noči); ob 22 nočna procesija mož in fantov z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah na Stadion; ob 24 na Stadionu slovesna polnočnica s kratkim nagovorom in skupnim sv. obhajilom mož in fantov; ob 24 slovesne polnočnice za dekleta in žene pa vseh ljubljanskih cerkvah.

Dne 30. junija: Ob 9 na Stadionu slovesna sv. maša, ki jo daruje papežev legat; med sv. mašo izvaja zbor preko 500 pevcev koralno »Angelsko mašo«; med sv. mašo kratka pridiga; ob 10 II. manifestacijsko zborovanje na Stadionu; ob 15 slovesna procesija vseh udeležencev z Najsvetejšim po ljubljanskih ulicah na Stadion, kjer bo zaključek kongresa s slovesnimi petimi litanijami z ljudskim petjem, kratkim nagovorom, posvetitvijo Kristusu Kralju, slovesnim »Tebe Boga hvalimo«, blagoslovom in petjem himne »Povsod Bog«.

Dne 1. julija: Zborovanje duhovnikov adoratorjev; zborovanje katehetov; izseljenski kongres; narodno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje; izleti na Bled, na morje itd.

Da se ne pozabi

Celje, 15. aprila.

V celjski »Novi dobi« z dne 12. aprila t. l. smo brali članek o regulaciji Savinje. Po vsebini sodeč je to napisal človek, ki se vsak dan masti in kateremu je delavstvo brezpravna drhali. Tako, sedaj pa naprej! Večkrat smo že omenili, da dobiva delavstvo za 10 urno delo 18—20 Din in smo to tudi grajali. Pisec pa pravi, da vse kritike »niso upoštevale težke dražbene pogoje«. Povedali smo že, da nas prav nič ne brigajo težkoče, ko vemo, da se daje denar že leta in leta v različne sklade in fondе in ko je treba kaj delati pa nastanejo takoj »težkoče«. Seveda žrtev vseh takih »težkoč« mora biti vedno le delavec in če se isti nekoliko glasneje oglasi čez vse to, tedaj so vse to, po piščevem mnenju, inscinirali različni hujškači. Da, seveda! Delavec bi se moral za to

»velikodušno rešitev« zahvaliti vsem gospodom, ki že leta in leta tako »uspešno« vodijo svoj ljubljani narod. Da, lepo ponizen bi moral biti, da bi tako bolj nemoteno sedeli gospodje ob koritu Pisec je napisal, da se je govorjenje o regulaciji Savinje nekoliko poleglo. O nikar ne mislite, da se stvar tako hitro pozabi. Videli boste, kako se delavec take »dobrote« dobro zapomni. Pišemo mi to v obrambo delavca, zakaj, dokler bomo videli različne gospode na dobro plačanih mestih, ki se obenem »da bi tako svoje žepe še bolj napolnili, tako dolgo bomo rekli vsakomur v obraz, da je sramota, da mora človek garati 10 ur za 18 Din. Vsako tako zagovarjanje pa je absolutno nesocialno. Delavstvo! Zapomni si, da te kapital že leta in leta izkorišča in po gotovih podrepanikih se je začel še norčevati s tvojim brezupnim stanjem.

Obiskujmo bolne tovariše

Nekajkrat smo že brali v Del. pravici, da so tu pa tam nabrali za družino kakega bolnega ali umrlega tovariša gotov znesek in ji ga izročili, da je imela za prvo silo. Lepo in hvalevredno je to! Nevem pa, če se to vrši povsod. Prav gotovo pa je, da je povsod, kjer je več delavstva, skoro stalno kdo bolan. — Če zbolil kak boljši človek (kakor pravimo), kako hitri vse k njemu in se gnetejo okrog njegove postelje, tako, da so mu včasih že celo v nadlego. Če pa zbolil delavec-siromak je pa čisto drugače. Ako je družinski oče, stojijo okrog njega žena in otroci. Kvečjemu kakšna soseda se pride malo pogledat. Če nima kakšnega posebnega prijatelja, so pa vsi obiski skup. — Kaj pa bolnik sam? Ker je tako osamljen, se mu nehotе vsiljujejo najrazličnejše misli in slutnje: kako dolgo bo bolan in če bo še sploh dobil delo kadar bo ozdravil, posebno še, če bo delj časa bolan? Ali če je težje bolan, če bo sploh kdaj ozdravil in kaj bo z njegovo družino? — Vse to je moreče, in tudi zelo slabo vpliva na zdravljenje. Ali vzemimo, da mora v bolnico, tu pa je še hujše.

Tovariši, v takih primerih se pa zavedajmo, da je, ne le dobro delo bolnika obiskovati in mu pomagati, marveč tudi naša sveta dolžnost, da to storimo. Ako smo si tovariši pri delu, in se skupno borimo za vsakdanji kruh, si moramo biti tovariši tudi v domačem življenju. — Koliko lažje prenaša bolnik trpljenje, če ga kdo tolaži, to bo vedel samo tisti, ki je to poskusil.

Zato obiskujmo bolne tovariše, prinašajmo jim razvedrilnega beriva, in to, če treba tudi v bol-

nico. Ne strašimo se tudi malenkostnih žrtev, saj če eden ne zmore, jih zmore pa več, kajti vsakega lahko doleti nesreča, da zbolil ali se pone-sreči in bo to bridko okusil, posebno če bo delj časa bolan. — Ako vidimo družino takega tovariša v stiski, priskočimo ji na pomoč. — S tem bomo vršili veliko delo, ki nam bo tudi od zgoraj bogato poplačano.

K. Z.

Rudarji

Zagorje: Nerazumljivo je početje tukajšnjega ravnatelja, ko je dal pretekle dni edino pošteno pot, ki vodi mimo njegove stanovjske vile v Dole, kjer ima nad 100 rudarskih družin svoje skromne gredice in kjer se trudijo v potu svojega obraza, da bi jim dala narava to, kar jim brezobzirni kapitalisti ne privoščijo — zapreti. In kaka motivacija je vodila gospoda ravnatelja, ki je krščanskega nazora? Pravi, da so otroci rudarjev metali v njegove gosi kamenje in zato ta ukrep, da se bodo bedne postave rudarjev, ki že po ravni poti težko hodijo, plazile po bregovih za tem, kar bo zraslo na njihovih gredicah, ki so last rudnika in za kar morajo plačati dovolj veliko najemnino. — Ali niso te metode enake onim

Čitaj in širi „Del. Pravico“!

Občni zbor gradbene zadruga „Delavski dom“

V nedeljo je polagala račune svojim članom naša gradbena zadruga »Delavski dom« v Ljubljani. Ž ozirom na lep cilj, ki ga zadruga zasleduje, bi morala biti udeležba na občnem zboru večja, vendar je tudi tu opaziti pomanjkanje čvta za skupnost.

Iz predsednikovega poročila smo slišali kakšno je današnje premoženjsko stanje zadruga. Vključ težkim gospodarskim neprilikam ter negotovosti v gospodarstvu se je vodstvu zadruga posrežilo z drugo obvarovati vseh neprilik ter naj člani še nadalje ohranijo zaupanje v zadrugo. To zaupanje jim je bilo med letom tudi nagrajeno, kajti zadruga je svojim članom izrekla mirala pri Banski upravi prispevke k obrestim. Nadalje jim je šla v vsakem oziru na roke kot garant napram denarnim zavodom, pri katerih imajo njeni člani posojila. Povečini so se izkazali amortizacijski načrti za prekratke, kajti članstvo ne more plačevati previsokih anuitet ter je moralo zaprositi za prolongacijo. V vsakem takem slučaju je načelstvo skušalo članstvu ustreči. Da se uspešneje deluje za člane, je pripomogla k ustanovitvi Akcijskega odseka gradbenih zadrug. Pomen tega odseka bi bil članstvu razumljivejši, če bi videlo njegovo delo. Koliko intervencij v prilog članstvu je napravil odsek, nadalje predlogov za izboljšanje položaja članstva, zainteresiral je za malega hišnega posestnika vse odločujoče faktorje itd. Vse to je dalo dela in vršili smo ga brez kakega plačila ali nagrade. Položaj malega hišnega posestnika pa postaja z dnevom v dan slabjši. Računi, ki so jih delali oni, ki so zidali pred nekaj leti, so z ozirom na splošno poslabšanje življenjskih prilik, postavljeni na glavo. Ali se bo mali hišni posestnik obdržal, ali bo šla hiša na boben? To je vprašanje, ki se nam nehoti zastavlja in verjetnost poslednjega predpostavka je zelo velika. Obvarovati more člana le zadruga in dolžnost članstva je, da se še trdnejše oklene zadruga.

Iz poročila nadzorstva je lahko članstvo pomirjevalno posnelo, da je vse poslovanje zadruga v redu ter da zasluži odbor polno zaupanje. Zlasti je treba pohvaliti zadrugnega načelnika, ki ima mnogo ssehug, da zadruga tako lepo posluje.

Služba in vojaščina

Jugoslovanska strokovna zveza je prejela od Delavske zbornice tale razglas ministrstva za soc. politiko in narodno zdravje:

»Gospod minister vojske in mornarice je dostavil gospodu predsedniku ministrskega sveta spis sledeče vsebine:

V zadnjih dveh letih se je večkrat zgodilo, da so nekateri zasebni poslodavci pa celo nekateri samoupravne in državne oblasti svojim nameščencem, ki so bili pozvani na odsluženje kadrovskega roka ali na orožne vaje po čl. 250. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, odpovedali službo, odnosno jih po dosluženju vojni obvezi niso hoteli sprejeti nazaj v prejšnjo službo. Tako so ti ljudje po izvrševanju svoje zakonske dolžnosti ostali kar na ulici brez službe in kruha.

Samo okolnost, da se je nekdo moral odzvati pozivu vojne oblasti in po zakonu izpolniti svojo dolžnost, v nobenem primeru ne bi smela biti povod, da bi bil s tem kažnjen in tako izgubil skorjo kruha. Če se taki pojavi ne bodo prepregli, to se pravi, če bi tudi v bodoče izpolnitev osebne dolžnosti po zak. o ustr. voj. in mornar., katera mora biti vsakemu državljanu najvišja dolžnost in da jo kot tako tudi v voljo in ponosom izvršuje, imela za posledico izgubo službe, nujno mora priti do tega, da bodo poedineci na vse moč goče načine poskušali izmakniti se izpolnitvi navedenih dolžnosti in da se v narodu ubija ljubezen do vojske in do države.

Zato bi bilo treba najenergičneje nastopiti za to, da se s strogimi in izdatnimi odredbami preprečijo taki pojavi in zavarujejo interesi takih obveznikov, a posredno tudi interesi vojske in države. To se bo doseglo tako, da se tem osebam zagotoví povratek v službo, iz katere so odšli, da izpolnijo vojaško dolžnost.

Upoštevač varstvo interesov posameznikov o vsavljenju v zakon o ustrojstvu vojske in mornarice izvestne odredbe, katerim je cilj da zava-

Pri volitvah odbora pa je nastala težkoča, kajti nekateri člani starega odbora bi radi izpregli, a jim članstvo ni pustilo, ker ni moglo najti nadomestila. V tem oziru bi moralo biti med člani več zavesti, ker odborniško delo je delo v dobro celokupnega članstva.

Ker je bila med debato izražena želja, naj se raztolmači pomen zadrugništva, je med slučajnostmi storil to na lahko umljiv ter pregleden način načelnik nadzorstva, poudarjajoč, da sta dr. Krek in Gostinčar položila temelje našemu zadrugništvu z željo, da se potom zadrugništvu osvobodita iz rok raznih pijavk in oderuhov. Denarno zadrugništvu je osvobodilo kmeta iz rok raznih posejvalcev, dočim blagovno zadrugništvu delavca iz rok oderuha. Lepa je zgodovina našega zadrugništva in vsakdo mu mora priznati velike zasluge. Žal pa je pričelo bolehati tudi naše zadrugništvo in sicer se je pričela njegova bolezen tedaj, ko je pričela pri njem prevladovati kapitalistična miselnost. Ta miselnost je pri našem zadrugništvu značilna v tem, da se je denar, ki ga je zbral v posojilnicah naš mali človek, nalagal radi trenutne večje koristi v razne banke, posojal raznim tovarnam ter drugim industrijskim obratom, mesto da bi se dal nazaj tja, odkoder je prišel, to je delavstvu in kmetu. Dommage, ki bi si jih ta dva s tem denarjem zidala, bi tudi redno plačevala. Na ta način bi ostalo naše zadrugništvo likvidno tudi v sedanji denarni krizi ter ne bi imeli žalostnega položaja, da zadrugništvo ne more do prihranjenega denarja. Delavstvo danes pri naših zadrugah nima besede ter smo bili izrinjeni celo iz zadrug, ki so bile ustanovljene od delavstva in za delavstvo. Radi tega moramo delati za procvit naših, čisto delavskih zadrug, to je Delavske gradbene zadruga in Delavske hranilnice in posojilnice in če drugače ne bo šlo, ustanovili bomo tudi svojo blagovno zadrugo.

Članstvo je odhajalo iz občnega zbora popolnoma z novimi pogledi na pomen zadrugništva ter je ta občni zbor k uveljavljanju zadrugne ideje mnogo doprinesel. Debata se je vodila stvarno, vendar pa v popolnoma prijateljskem tonu ter je lahko vsakdo povedal svoje mnenje, čeprav ni imel v žepu govorniške diplome.

rujejo bodisi take posameznike osebno bodisi njihove družine. Tako je n. pr. v čl. 48. predpisano, da se tistim osebam, ki so morale zapustiti državno službo zaradi odsluženja kadrovskega roka, daje prvenstvo za ponoven sprejem v državno službo, a v čl. 362., 363. in 368. je predvidena in predpisana podpora družinam siromašnih obveznikov za čas njihove službe v narodni vojni sili.

V interesu vojske in države je, da odsluženje kadrovskega roka ali v izpolnitev katere druge osebne obveznosti po zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice ni zapreka za ponoven sprejem v službo in zaposlitev, marveč mora biti nasprotno zavestna in voljna izpolnitev navedenih dolžnosti najboljšje priporočilo za sprejem v službo in zaposlitev.

Sporočajoč prednje, imam čast zaprositi Vas, gospod predsednik, da izvolite naložiti vsem rešornim ministrom dolžnost:

1. da se s svoje strani trudijo in odrede, da se osebam, ki so vsled izpolnitve vojne obveznosti bile primorane zapustiti službo, prvenstveno gre na roko v pogledu ponovnega sprejema in zaposlitve in

2. da ob priliki sklepanja zakonskih predpisov, uredb in pravil upoštevajo to činjenico in vstavijo potrebne odredbe, s katerimi bodo varovani interesi takih posameznikov.

Knjižnici Delavske zbornice stalno napreduje. Knjižnica DZ v Ljubljani je v letošnjem tromesečju izposodila 15.452, to je 643 knjig več nego lani v istem času; knjižnica v Mariboru je izposodila v istem času, 10.368 knjig, to je 632 več nego lani. Knjižnici sta odprta vsak delavnik in izposojneta knjige tudi na deželo.

Za naše kovinarje

Cene žebeljev nekdanj in sedaj. Za časa rimskega cesarja Avgusta, torej nekako ob Kristusovem rojstvu, je veljal 1 kg raznih žebeljev kakšnih 35 Din, 70 let pozneje, za Vespazijana, ko se je železna obrt in veleobrtnost med Rimljani zelo razvila, je bila cena okoli 20 Din. Čez par sto let (za Dioklecijana) je poskočila spet na 35 do 38 Din. Za vlade nemškega cesarja Karla I. (okoli l. 800) je prišla na 85 do 90 Din, zelo visoka pa je bila v 12. in 13. stoletju, ko so jih tu in tam plačevali po 170 Din. Pozneje se je cena dolgo držala med 70 in 90 Din, a omeniti je treba, da so plačevali, kadar je bila zadruga in stiska (n. pr. ob vojnah) tudi po 350 Din za 1 kg. Nizozemske ladjedelnice so v 16. in 17. stoletju plačevale žebelje za ladje povprečno po 70 Din za 1 kg. — Danes stanejo žičniki na mednarodnem trgu, vstevši zavojnico in tovornino, izpod 2½ Din kg, a med svetovno vojno so žičnike v Nemčiji plačevali po 17 do 20 Din.

Po »Zadrugarju«.

To in ono

Trbovlje. V nedeljo, 7. t. m., je sklical tukajšnji predsednik občine g. Klenovšek sestanek, na katerem je podal poročilo o delovanju občinske uprave. Iz njegovega, kakor tudi iz poročila ostalih odbornikov se je videlo, da ima uprava posebne težkoče z brezposelnostjo. K temu se je poročevalec dotaknil tudi sestavljenega osnutka proračuna, ki predvideva po zamisli uprave 111% na državne davke. Posebna davščina se bo uvedla tudi na uporabo električnega toka, kar bi donesalo pol milijona dinarjev. Vse davščine so potrebne, da se vsaj za silo najde ravnovesje z izdatki in potrebami za siromašne sloje. Občani pa so naročili predsedniku, da bednostni davek, katerega plačuje tukajšnje delavstvo letno nad pol milijona, vrne banovina občini za omiljenje brezposelnosti t. j. za gradnjo cest in popravo občinskih stavb. Zlasti so kmetje zahtevali, da se s tem denarjem grade in popravljajo ceste, ki so jako v slabem stanju. Pri teh delih naj se zaposli domače brezposelne. Zavzemali so se tudi za ustanovitev poliklinike, ki je nujno potrebna zlasti na ugotovitev 25% tuberkuloze pri šoloobvezni mladini. Zadošna zdravniška skrb pa je radi preoblitve zdravnikov za mladino sedaj nemogoča. Konečno se je zahtevalo, da se srezko načelstvo iz Laškega prestavi v Trbovlje, ker dve tretjini vsega dela prihaja na načelstvo iz Trbovelj in Hrastnika. Občina je že pred leti pripravila tukaj hišo za uradovanje srezkega načelstva. Zborovalci so dvorano Delavskega doma napolnili, kar je znak, da se za gospodarstvo občine zanimajo. Kraj Trbovlje je gotovo najbolj pasiven kraj in se upravičeno zahteva, da se predvsem gleda na vprašanje brezposelnosti, ki tare pri nas že nad 600 ljudi.

Zagorje: Majhna je naša dolina, ogromna pa po bedi in trpljenju. Primerjali bi jo lahko z ogromno čašo solza. Dan za dnem vedno isto brezupno življenje, kar je novega so same bridkosti. In v to čašo trpljenja je kanila zopet nova bridkost in razočaranje. Malokje je toliko brezposelnih, relativno vzeto, kot pri nas, takoj za njimi pa so rudarji upokojeenci s pokojnino, ki še daleko ne zadošča za najskromnejše preživljanje. Te dni pa so tem upokojenim rudarjem s pokojnino — reci in piši — 180—400 Din mesečno, odpovedali rudniška stanovanja, v katerih so še smeli prebivati, in to brez kakih resnih razlogov. Pomisliti je treba, da ima TPD v Zagorju več stanovanj na razpolago, kot je pa družin, ki bi prišle v poštev, — rudarji upokojeenci, okrog 80 družin — pa morajo s 1. majem na cesto, kljub temu, da ni dobiti ne v bližnji ne v daljni okolici nikakih zasebnih stanovanj več, če pa je kje kako izpraznjeno, so pa dražja, kot znaša mesečna pokojnina. Na drugi strani so pa ti trpini pripravljeno dati TPD odškodnino, primerno njihovim dohodkom, pa vse zaman! Najbolj hudo je pa to, da ni človeka, ki bi jih razumela in jim dala vsaj materialno pomoč.

Misijonska tiskarna v Grobljah pri Domžalah je izdala slike škofa Friderika Baraga. Slike, v formatu 36 X 48 cm, so zelo lepo izdelane in jih toplo priporočamo.

Produkcija premoga slov. rudnikov l. 1934

Iz objavljenih podatkov o proizvodnji premoga v Sloveniji v decembru 1934 posnemamo: Produkcija je nazadovala od 131 tisoč ton v novembru 1934 na 118.000 v decembru 1934. Bila je celo manjša ko v decembru 1933, ko je znašala za 3000 ton več. Prodanih je bilo 99.473 ton; kar je znatno manj ko v decembru 1933, ko se je prodalo 129.807 ton. Prodaja je padla zlasti zaradi manjšega odjema industrije (skoraj za 10.000 ton manj), železnic (za 4300 ton) in hišno porabo (za več ko 5000 ton). Železnice v Sloveniji pa so porabile premoga za skoraj 2000 ton več.

Ker je padla prodaja, so se povečale zaloge za približno 10 tisoč ton in dosegle 70.000 ton, a so še vedno za 38.000 manjše, kakor so bile v decembru 1933.

V vsem letu 1934 je znašala produkcija premoga 1.239.866 ton, dočim je znašala v l. 1933 le 1.157.014 ton. Navišja produkcija je bila dosežena v januarju (134 tisoč ton) in v novembru (131.000 ton), najnižja pa je bila v aprilu in maju, ko je padla na 82, odnosno na 83 tisoč ton. Zaloge so bile v vsem letu 1934 znatno nižje ko v l. 1933 in padle v maju in juniju na polovico onih v l. 1933.

Prodaja premoga je znašala v letu 1934 1.149.351 ton, dočim je znašala v letu 1933 le 1.101.436 ton.

Čeprav pa je proizvodnja narasla za 83 tisoč ton ali za 7,2 odst., so se mezde delavstva znižale in znašale le 68,8 milijonov dinarjev, dočim so dosegle v l. 1933 70,7 milijonov Din.

Čeprav je bila proizvodnja v l. 1934 večja ko v l. 1933, vendar še dolgo ni zadovoljiva. Dosegla je komaj slabo polovico one v l. 1929, ko je znašala 2.239.400 ton. Isto velja glede prodaje, ki je znašala v l. 1929 še nad 2 milijona

ton, nato pa stalno padala do l. 1933, ko je znašala le še 1.101.436 ton. Lani se je dvignila prodaja za približno 48.000 ton.

Kljub temu, da je proizvodnja premoga v l. 1934 tako zelo porasla je rudarsko delavstvo zaslužilo celih 3,9 odst. manj kakor v letu 1933. Priganjaški sistem, dosega v polni meri svoj rezultat. Koliko časa bodo rudarji še to trpeli? Ali res ni rešitve? Je, toda le v močni enotni in neodvisni strokovni organizaciji.

Naš uvoz železa in izvoz rudnin v l. 1934

Uvoz železa in železnih izdelkov:

	Ton	Din
Železo nepredelano in polpredelano	21.321.410	43.783.201
Pločevina	9.061.862	33.393.271
Zice	2.560.985	8.231.796
Cevi	2.766.779	20.939.167
Tračnice, žel. material za mostove in delavnice	12.544.238	62.413.719
Plugi	198.071	1.305.665
Vijaki	372.943	3.669.068
Željni	181.090	1.401.092
Razni, popolnoma izdelani predmeti iz železa	22.871.358	148.195.833
	71.876.736	323.332.812

Izvoz rude in železnih izdelkov:

	Ton	Din
Ferosilicija	3.373.884	16.843.960
Železo v ploščah	628	3.564
Železo neobdelano	385.486	1.971.716
Svinec surov	8.942.145	23.181.260
Baker surov (bauksit)	35.977.948	346.334.790
Železna in ostale rude	734.127.073	123.178.358
	782.797.164	511.513.648

Kovinarji! Izrežite in spravite! Taki podatki so posebno pri raznih pogajanjih zelo važni.

France Žužek:

Ob Langusovi brošuri

Langusova brošura »Praktični govornik« mi dopade mnogo bolj, kot bi bila njena vrednost razvidna iz sicer pohvalne in dobrohotne kritike g. Ivo Peršuha v zadnji številki »Del. Pravice«. To, predvsem iz dveh razlogov: Prvič je brošura kratka, zgoščena in pregledna. Nemci imajo precej tozadevne literature; toda le preradi se avtorji zgubljajo preveč v teoriji in v praktičnih primerih, tako da človek koncem koncev le ne ve, kako bi se obrnil, da bi zdrava pravila govornišva tudi praktično uporabil. Tov. Langus je nepotrebno črtal in podal v svoji brošuri le to, kar je nujno in bistveno potrebno. — Drugič je tov. Langus zbral in izbral praktične primere za posamezne govorniške finese naravnost iz naše delavske sedanosti. Bodisi, da sem jih čital v našem časopisu, bodisi v naših proglaših: znani so mi bili, čim jih je dojel uho. In to je prav! Ni nam treba segati v daljave ali hoditi na pódodo na tuje zeltnike. Slovenci smo čustveni, rekel bi, pesniški narod, pa sami iz sebe lahko pokažemo, česa je zmožna naša lastna govorniška sposobnost in umetnost.

Teh par vrstic pa sem napisal predvsem zato: Slovenci imamo krasnega homiletičnega govornika v osebi stolnega kanonika g. dr. Mihaela Opeke v Ljubljani. Gradnja njegovih govorov je klasična, jezik klen, zgoščen, pesniški. Govor sam vnaprej do kraja premišljen, našudiran v snovi, presledkih in v — pravilnem poudarku. Užitek je, poslušati ga. Ljubljanska stolnica mu je vedno nepeto sledila. Kdor pa nima prilike, da bi tega znamenitega govornika kdaj osebno poslušal, naj si nabavi eno ali drugo njegovih knjig, ker so vsi njegovi številni govori zadnjih let tiskani in se dobe za razmeroma nizko ceno v prodajalni Kat. tisk. društva v Ljubljani. Kdor si bo dobro utislil nauke Langusove brošure o govorništvu ter se bo v gradnji govora skušal ravnati po metodi dr. Opeke, mora nujno postati dober govornik, če le nima fizičnih nedostatkov.

Številno brezposelnih se je v Nemčiji v januarju dvignilo za 369.000 na skoraj 3 milijone. Umetni petrolej in bencin iz premoga začno v kratkem proizvajati v Angliji v velikih množinah.

Rozman Joško:

Problem brezposelne mladine

Naslov prav za prav ni pravilen. Kajti analizirati moramo tu bolj vprašanje prezaposlene mladine. Kajti za to, ker se mladino, pa naj bo to vajence ali mladostne delavce, zaposluje preko po zakonu določenega delovnega časa, drugi del mladine ostaja brez posla. Delavska socialna zakonodaja daje za ureditev tega vprašanja tako v zakonu o zaščiti delavcev, kakor v novem obrtnem zakonu, točno določene norme, katere pa se prav malo ali nič ne upoštevajo. Ne vem, ali se pri nas prav nič ne zavedamo, da je mladina vendar samo nekaj časa mladina in da gre potem v praktično življenje, kjer bo, kolikor je sposobna, mogla potem tudi ustvarjati. Če danes malo ali nič ustvarjamo, bo veliko vzroka v tem, ker smo našo mladino premalo vzgojili, da bi v resnici mogla v praktičnem življenju in kjerkoli je zaposlena, postaviti celoto. Da ne bi kdo pri tem mislil, da hočem pretiravati in da razmere niso take, ki bi bile potrebne remedure, se bom poslužil besed odličnega socialnega delavca dr. Pavla Čepuliča, mestnega zdravstvenega nadzornika v Zagrebu. To, kar velja za Zagreb, bo v veliki meri veljalo tudi za nas in ostale kraje. Takole pravi: »Splošno je znano, da so življenjske prilike obrtne mladine, vajencev in pomočnikov v velikih slučajih zelo težke. To je mladina v dobi od 14. do 18. leta, pa tudi že od 12. leta, ki stopa v učenje. Kakor se drugače mladini posveča velika pažnja, v higijenskem in socialnem pogledu, stori vse mogoče, da bo mladina vse bolj jaka in odporna, v praksi, t. j. v obratih o tem ni govora. Pripoveduje se, da ji je treba solnce in zraka, po šolah in raznih institucijah so razobešene slike o higijenskem načinu življenja, kjer prikazujejo, kako je treba, da mladina živi, da prebiva čim več na svežem zraku, se kopije in ima čisto stanovanje, potreben počitek itd. Da bi bila to resnica, je še zelo daleč.

Pomočniki in vajenci, ki gledajo te slike in hodijo v iste šole, kakor ostala mladina, nimajo možnosti, da bi na ta način živeli. Za nje, kakor da to ne velja. Velik del naših poslodavcev smatra namreč vsako spremembo, ki bi se naredila v prilog delovne mladine, da so s tem oškodovani njihovi gospodarski interesi. Nov zakon o obrti ima neke odredbe v pogledu zaščite vajencev, toda nikomur niti ne pade na misel, da bi to čim strožje izvedel. V tem zakonu ni na pr. odredbe o zakonitem odmoru vajencev. Ostala mladina, ki študira in hodi v šole, lahko rečemo, da ima štiri mesece letno počitnic, ko naš vajenec tega nima niti en dan. Odvisno je to od milosti poslodavca. Vendar je njegovo delo v največ primerov, zaprto v nehigijenične delavnice, kjer je zrak umazan od raznih plinov in prahu in je škodljiv še odraslim, kaj ne za mlad organizem, ki se šele razvija. Velik del te mladine se nauči svojega dela, čim pa nekaj stori, se takoj zato odpuščajo pomočniki in dela s samimi vajenci. Kako naj tak vajenec zamenja mesto izučenega pomočnika, ko še sam rabi veliko opore in učenja. Pri tem pa je najbolj žalostno to, da tu ni govora o kakih minimalni nagradi ali plači. Novi obrtni zakon sicer predvideva odškodnine, toda do danes je to še samo beseda, ni pa dejanj. To vprašanje je zelo važno in bi moralo interesirati tako poslodavce, delavce, kakor zdravnike.»

V nadaljnjem svojem referatu analizira higijenske prilike in zdravstveno stanje zagrebških vajencev. Pravi, da je našel veliko primerov, kjer morajo vajenci delati 14, da celo 18 ur dnevno (Lječniški vestnik, broj 9, 1934).

Da je to izrabljanje v resnici preseglo meje dopustnosti, dokazuje tudi pisanje »Trgovskega lista«, kjer strogo naroča trgovcem, da naj se glede naobrazbe vajencev točno ravnajo po predpisih novega obrtnega zakona. So primeri, ko delodajalec, oziroma mojster ne pusti vajenca k šolskemu pouku, pomočniki ga pretepajo in tako iz tega vajenca, namesto, da bi postal dober pomočnik, postane zakrknjen, trdovraten ter nesposoben delavec, ki seveda potem težko dobi zaposlitev.

Da ta problem v resnici skrbi tiste, ki se zanimajo za vzgojo mladine, je dokaz v tem, da bo na letošnjem zasedanju mednarodnega urada dela na dnevnem redu vprašanje, kako od pomoči ogromni brezposelnosti, v kateri živi naša mladina. Da bo ta akcija, ki jo podvzema mednarodni urad dela v resnici prinesla kak uspeh, in da se bodo posamazne vlade začele za ta problem, ki je prav za prav problem naroda in vse države, v resnici prav zanimati, je treba, da sodeluje pri tem tudi prizadeta mladina.

Brez dvoma je, da je treba dati delavski mladini ne samo doma dobre vzgoje, marveč tudi v delavnici, na ulici in povsod, kjerkoli se udejstvuje. Zato je čudno in nerazumljivo to konservativno naziranje, da tisti, ki kaže na krivice, ki se gode, in zahteva, da se popravi, dobi v odgovor, da mladino hujska in dela nerazpoloženo pri njej napram predpostavljanim. Zdi se mi, da tisti, ki z njo krivično ravnajo, delajo veliko večji greh nad vzgojo mladine, kot oni, ki ji kaže pravo pot, jo vzgaja k dobremu, k ljubezni do dela, družine in naroda. Zato je treba mladini sami, da se s pomočjo onih, ki jo hočejo oteži krivic in ji dati nekoliko več svetlih trenutkov v življenju, oklene in z njimi gradi svojo lepšo bodočnost.

Iz uredništva

Skupine kakor posamezni tovariši statno zahtevajo naj bi »Delavska Pravica« izdajali v večjem obsegu. Tej želji je zaenkrat nemogoče ugoditi. To bi se lahko zgodilo samo v tem primeru, da še bolj dvignemo število članstva in s tem naročnike »Delavske Pravice«, ali pa da krajevne skupine dobe vsaj po en insert na mesec.

Pojdite na delo za pridobivanje novih članov, vzporedno s tem pa tudi insertov; na ta način boste omogočili upravi, da bo lahko izdajala »Delavska Pravica« v večjem obsegu kot je sedaj.

»Delavska Pravica« je odvisna edinole od nas samih in je taka, kakor ji sami hočemo in premoremo.

Poslovanje OUZD v letu 1934

Uradno poročilo

OUZD v Ljubljani je zaključil leto 1934 s predhodnim presežkom 1.001 milj. Din (v letu 1933 3.507 milj. Din). Računski zaključek se nanaša zgolj na bolniško zavarovanje (brez nezgodnega zavarovanja in poslovanja z delavsko zbornico in borzo dela). — Poslovni uspeh v letu 1934 je nasproti onemu v letu 1933 precej neugodnejši. Temu so vzrok slabe gospodarske prilike ter v zvezi s tem poslabšanje življenjske stopnje in zdravstvenega stanja zavarovancev.

Dvig zavarovancev od 75.564 v letu 1933 na 79.010 v letu 1934 je pripisovati več ali manj zasilni zaposlitvi in ne pomeni pozitivne delavnosti v pravem smislu. Vendar je ta dvig zvišal dohodke bolniškega zavarovanja za 1.740 milj. Din. Nasprotno pa je bolniško zavarovanje izgubilo 0.606 milj. Din zaradi padca zavarovane mezde, ki je znašala v letu 1933 na dan Din 23,23, v letu 1934 pa Din 22,63. Tako je prišlo od višjega števila zavarovancev samo 1.134 milj. Din v korist bolniškega zavarovanja. Na drugi strani pa so neugodnejše zdravstvene razmere povzročile znatno višje izdatke. Poslabšane življenjske razmere zmanjšujejo odpornost proti obolenjem in tudi zaposlitev zaslužka potrebnih ljudi pri delu. Kate-remu telesno niso dorasli, zvišuje stanje bolnikov iz leta v leto. Medtem, ko je znašal povprečni stalež bolnikov v letu 1933 le 2,39%, jih izkazuje leto 1934 — 2,71%. Ta višji stalež pomeni za 1.700 milj. Din več izdatkov samo iz naslova hranarine, t. j. toliko, kolikor znašajo dohodki vsled višjega stanja zavarovancev. Za cirka 0,300 milj. Din se iz istega razloga povečajo ostale dajatve in sicer Tudi podaljšana podporna doba od 26 na 30 tednov je stalež bolnikov nekoliko zvišala.

Dohodki bolniškega zavarovanja znašajo 40.278 milj. Din (39 milj. 1933). Na prispevke odpade 39.311 milj. (38.180 milj. 1933), na povračila 0,328 milj. (0,288 milj.), na dohodek lastnih kopališč v Ljubljani 0,068 milj. (0,224 milj.), na dohodek lastnih kopališč v Mariboru 0,151 milj. (0,287), na obresti 0,299 milj., na tečajni dobiček 0,005 milj., na druge 0,007 milj.

Delci bolniškega zavarovanja so znašali 39,276 milj. (35,530 milj.). Na hranarino odpade 10,885 milj. ali 27,03% (9,186 milj. — 23,53%) na porodniške dajatve 2,195 milj. ali 5,44% (2,076 milj. — 5,33%), na pogrebne 0,298 milj. ali 0,74% (0,276 milj. — 0,75%) na stroške za zdravnike 4,37 milj. Din ali 10,86% (4,113 milj. — 10,54%), na stroške za zdravila in zdravilne pripomočke člani in svoji skupaj 3,610 milj. ali 8,9% (3,019 milj. — 7,71%), na oskrbne stroške v bolnišnicah člani in svoji 5,035 milj. ali 12,51% (5,025 milj.

— 12,87%), na stroške v kopališčih in zdraviliščih 3,039 milj. ali 7,55% (2,452 milj. — 6,28%), na stroške zobnega lečenja 0,783 milj. ali 1,94% (0,689 milj. — 1,77%), na stroške vzdrževanja ambulatorijev 1,151 milj. ali 2,86% (1,150 milj. — 2,95%), na upravne stroške 6,592 milj. ali 16,37% (6,347 milj. — 16,26%), na stroške samouprave 0,071 milj. ali 0,18% (0,063 milj. — 0,16%), na stroške laične kontrole bolnikov 0,677 milj. ali 1,68% (0,649 milj. — 1,66%), na odpise 0,252 milj. ali 0,63% (0,414 milj. — 1,06%), na obresti 0,263 milj. ali 0,65%, na stroške vzdrževanja vozil 0,040 milj. ali 0,10% (0,042 milj. — 0,11%), na vzdrževanje nepremičnin (zemljišče na otoku Rabu 0,002 milj. ali 0,01%. Predhodni poslovni presežek znaša 1.001 milj. ali 2,48% (3,507 milj. — 8,98%).

Pri povprečnem številu zavarovancev 79,010 (75,564) odpade na člana in leto od skupnih dohodkov Din 509,78 (516,62), od skupnih izdatkov pa Din 497,11 (470,21), od predhodnega presežka odpade Din 12,67 (46,41). Od glavnih izdatkov bolniškega zavarovanja odpade na člana in leto, in sicer hranarine Din 137,77 — 27,03% (121,56 — 23,53%), stroškov za zdravila Din 45,69 — 8,97% (39,96 — 7,73%), stroškov za zdravnike Din 55,38 — 10,86% (54,43 — 10,54%), oskrbnih stroškov v bolnišnicah Din 63,74 — 12,51% (66,55 — 12,87%), stroškov za kopališča Din 38,47 — 7,55% (32,45 — 6,28%), stroškov za lečenje zobovja Din 9,91 — 1,94% (9,13 — 1,77%), stroškov za ambulatorij Din 14,58 — 2,86% (15,22 — 2,95%).

Na dajatvah je bolniško zavarovanje izplačalo 31,376 milj. Din ali 77,90% (28,006 milj. Din — 71,75%).

Visoki zaostanki na neplačanih prispevkih, ki znašajo že 16,922 milj. Din, so dosegli nad 4 mesečni predpis, dočim so znašali v letu 1930 komaj 2½ mesečni predpis. S tem je dosežena najvišja dopustna mera in uradu so odtegnjena skoraj vsa obratna sredstva. To stanje ograža likvidnost urada. Izplačevanje rednih podpor in dajatev je torej v resni nevarnosti. Tudi ostale obveznosti, bolnišnice, zdravila in drugo izplačuje urad z velikimi zamudami, kar povzroča molnje in zastoj pri vseh ustanovah in dobaviteljih, ki imajo poslovne stike z uradom. Te razmere silijo urad da izterjuje prispevke bolj rigorozno, kakor v prejšnjih letih.

Poslovanje bolniškega zavarovanja je bilo v letu 1934 aktivno. Toda ta prebitek je tako neznamenit, da bi bilo poslovanje pri najmanjši spremembi v pogledu zdravstvenih razmer v zadnjih mesecih lahko zaključilo z večjim ali manjšim primanjkljajem.

Pomoč nameščencem

Nameščenci se radi pobahajo, da so inteligentneši in bolj izobraženi od delavstva. V večini slučajev je to resnica, saj k temu jim pripomorejo šole. Nadalje imajo delo, ki zahteva prožnosti duha, iznajdljivosti ter druge duševne lastnosti. Vse to mora imeti vsak dober nameščenec. Pričakovati bi bilo vsled tega, da bodo nameščenci tudi v obrambi svojih pravic energičnejši, doslednejši ter vedno na preži. Vendar kaka znota! Ravno nameščenci je oni, ki je v tem oziru največja sirota, s katero se igra delodajalec po mili volji, kakor sam hoče. Znižava mu prejemke, ga odpušča itd. V takem slučaju se delavstvo vseh organizacij takoj sporazume ter se krepko postavi v bran z načelom: Vsi za enega, eden za vse. Zato pa tudi uspeh skoraj nikdar ne izostane. Malokrat pa smo čuli, da bi kaj takega napravili nameščenci. Vzrok temu je njihova brezbriznost za organizacijo. Vsak vidi v organizaciji samo nepotreben strošek, ki ga ima s članarino. Ne zaveda se pa, da mu organizacija pri izboljšanju njegovega položaja more veliko koristiti. More se pogajati z njegovim gospodarjem glede regulacije plače, izplačila dopusta, brani ga pred redukcijo itd. Seveda pa moraš v vsaki potrebi organizacijo obvestiti, ker organizacija ne ve za tvoje potrebe. Kot primer naj navedemo, da smo ravno v zadnjem času uspešno intervenirali za nameščence, ki jim je grozila redukcija in znižanje plače. Seveda je naše posredovanje uspešno le tedaj, če so nameščenci organizirani in zanesljivi. Med njimi ne sme biti cemerikavcev, kakor tudi ne rahločutnežev, ki ne morejo preboleti, če morebiti doseže njegov tovariš kakih sto dinarjev več plače, nego on. Nevoščljivost je bila kriva

marsikakega neuspeha. Priporočamo nameščencem vsled tega v njih lastnem interesu, naj se oklenejo nameščenskih organizacij ter skrbе vsak v svojem podjetju, da se vsi njegovi tovariši organizirajo, ker le v slogi je moč.

IZJAVA.

Podpisani obžalujem žalitve, ki sem jih izrekel pred dvema mesecema proti Jugoslovanski strokovni zvezi in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopanja.

Breznikar Franc,
Gračnica pri Rimskih toplicah.

Oblačilno delavstvo

Izjava. Ker se v zadnjem času razširjajo o meni razne govornice, ki so pa brez vsake podlage, izjavljam, da bom vsakogar, ki bi te govornice razširjal, primoran sodnijsko zasledovati. — Andrej Bernik, Škofja Loka.

Delavci! Priporočam se cenj. občinstvu, da izdelujem vseh vrst čevlje po meri in sprejemam vsa popravila

Peter KRISTAN - Kranj
Savski breg 10

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Peter Lombardo. — Za Jugoslovansko tiskarno: K. Čeč. — Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice«: S. Žumer.

Kranj

Trgovina z mešanim blagom. Dobro žganje in štatersko vino v zaprtih steklenicah. — Se toplo priporoča **KATI STRELEC** Primskovo - Kranj

Naznanjam, da sem opustil gostilno »RUČI-GAJ« in prevzel staro znano gostilno

A. ŠUMI

Dobra vina, gorka in mrzla jedila. Cene zmerne
Jože in Francka Brollh

Katarina Šilar

trgovina z mešanim blagom
Stražišče - Gaštelj

Izdelovatelj damskih tor-
bic, aktovk, nahrbtnikov itd.

M. ŠIPIC, KRANJ

Če hočeš imeti dobro izdelano posteljnino in divane obrni se na

TONEJC VIKTOR

tapetnik

Kranj, Lojarjeva 3

Pekarna ANTON TEPINA

Stražišče 118, Kranj

Vam nudi najboljši domači na vago kruh, bel kakor črn in vsakovrstno pecivo. Pridite in prepričali se boste še sami

Vljudno se priporočata

ANA IN PETER VILFAN
gostilna, Gorenja Sava 25 Kranj
Solidna in točna postrežba

Veselo velikonoč

želi vsem cenjenim odjemalcem
veletrgovina

Ivan SAVNIK

Kranj

Avtoprevoznništvo

Franc Smole

se priporoča za prevoz selitev in drugih voženj po konkurenčnih cenah

Priporoča se

Bohorič Franc

pekarna
poleg hotela Stara pošta
Kranj

Priporoča se gostilna pri Cikli

Mici in Pavla BIDOVC
Puharjeva 2 — KRANJ

PERNUS IVAN, Kranj

trgovina z usnjem in čevlj. potrebščinami
Ima za izdelovanje gornjih delov čevljev vseh vrst modelov

Blagoslovljeno Veliko noč

tele svojim cenj. odjemalcem in se priporočajo za nadaljno naklonjenost

OSKRBI SE SI

za Vaše leposlovne, znanstvene in druge knjige primerne preproste ali fine

TRPEŽNE VEZAVE

POSLUŽITE SE

za vezavo revij: Dom in svet — Mladika — Ilustracija — Žena in dom

ORIGINALNIH PLATNIC

KATERE VAM NUDI

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE r. z. z o. z.

LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6/II.

Za Veliko noč

390.- 490.- 90.- 170.- 390.- 110.- 290.- 290.-

Priroda se obnavlja - - - - obnovite se tudi Vi!

TIVAR OBLEKE

Vsem mojim cenj. odjemalcem naj velja to moje velikonočno voščilo zadovoljstva za praznik Vstajenja in novega življenja in blagoslova za Vaše delo

Terezija ČERNE

trgovina z mešanim blagom
in parna pekarna

DOBRUNJE

SLAMIČEVA RESTAVRACIJA

ima najizbranejša vina
in najboljšo kuhinjo

Oglasujte v »Delavski Pravici«!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani

r. z. z neom. z.

Miklošičeva cesta 6

(v lastni palači)

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

Ivan ROZINA (preje Orient) trgovina barv, lakov in firnežev, Ljubljana
Velika izbira kemičnih in oljnatih barv, šolskih, študijskih in umetniških barv, firneži, laki, steklarski in mizarški klej, šelak, špirit denat. »Arti« tuši, pastele ter sploh vse slikarske in pleskarske potrebščine. - Velika zaloga vseh vrst vedno svežega mavca. - Najnižje cene in najboljša postrežba
Prodajalna Tyrševa cesta (Dunajska) poleg trgovine Schneider & Verovšek

Samo nova posojila domačih denarnih zavodov in novih vlog morejo poživeti naše gospodarstvo. — Zaupajte Vaše prihranke

Mestni hranilnici ljubljanski

ki izplačuje nove vloge, vložene po 1. I. 1933
neomejeno in jih obrestuje po 4—5%

„SINGER“ šivalni stroji

d. d.

LJUBLJANA

Da temeljito izpraznimo zalogo konfekcije, smo znižali cene za 50%, tako da prodajamo

DAMSKE PLASČE

že od 170.— Din naprej

Damske volnene in svilene obleke od Din 120.-
Damske perilne obleke „Din 60.-“
Otroške obleke, perilne „Din 25.-“

F. J. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Vedno sveže špecerijsko blago po
znižanih cenah, kuhinjsko posodo in
drugo železnino kupujte pri

Jos. JAGODIC, Celje
Glavni trg Gubčeva ulica

Lepe rozine, okusno prekajeno
meso in fino banaško moko po
nizkih cenah pri

Anton Fazarinc
Celje

**Kdor oglašuje
napreduje!**

Priporoča se **Pavla Služova, Celje**
ročna dela v predtiskani — pletenine
Vodnikova ulica, nasproti Ljudske posojilnice

Celje

Tovariši! Tovarišice!

Kupujte vse špecerijsko blago v novo otvorenji
trgovini

Janko Fili, Celje

Dečkov trg — (nasproti Narodnega doma)

25% ceneje

dobe udje

Družbe sv. Mohorja

knjige iz njene založbe v

Mohorjevi knjigarni v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 19 (pri glavnem kolodvoru)

Solske, pisarniške in družinske potrebščine
po konkurenčnih cenah. — Priporočamo
molitvenik »Veliki teden«.

Nova trgovina! Novo blago!

Nove nizke cene!

Priporoča se vsem delavcem in na-
meščencem

manufakturna in modna trgovina

PETEK

CELJE - Prešernova ulica 21

Oglejte si ogromno zalogo

»Mastnak« oblek

Lastna izdelovalnica oblek po
najnovejši modi. — Velika za-
loga manufakturnega blaga za
damske in moške obleke

Ivan Mastnak

Celje, Kralja Petra cesta 15

Kranj

ZABRET & COMP., DRUŽBA Z O. Z.

Kranjska tovarna laneneča olja in firneža

Britof pri Kranju

nudi svoje prvostne izdelke: laneno olje, laneni firnež in lanene
tropine. — Prečastitim župnim uradom priporočamo rastlinsko
repično gorilno olje v najboljši kakovosti.

Zaupajte nam, postregli Vas bomo vedno s cenanim in dobrim blagom.

Kadar si urejate nov dom, spomnite se,
da Vam nudi vse, kar rabite najugodnejše

KOVINA

družba z o. z. — železnina

KRANJ

Vesele velikonočne praznike želi

**Hranilnica in posojilnica v
Št. Jurju pri Kranju**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Priporoča vsem delavcem in delavkam, da
vlagajo denar v domače zavode. Nove vloge
se izplačujejo takoj.

GORENJSKE MLEKARSKE ZADRUGE

(skupni obrat) V NAKLEM

Nudimo cenj. delavstvu mleko in vse mlečne
izdelke: čajno maslo »detelica«, sirotkino
maslo, skuto za štruklje. Sire: ementalec,
eidamer, trapist, imperjal, liptavec, romadur,
desert. — Vse dobite v naših poslovalnicah
v Kranju, na Primskovem, v Trziču, Jese-
nicah in Ljubljani. — Prepričajte se o dobri
kvaliteti in nizkih cenah.

Priporoča se gostilna, pekarija in trgovina

TEPINA FRANČ

Stražišče pri Kranju

Posebno priporoča špecijaliteto stražiških
piškotov

HLEBS

steklo, porcelan,
kuhinjska posoda

KRANJ

KRANJ

AKO BOSTE ZIDALI

dobite ves potrebni les in
se Vam dostavi na stavbo
po zelo nizkih cenah pri

FRANČ GORJANČ
v Kranju

KUPUJTE

zidno in strešno

OPEKO

pri

ZABRET & Sin, BOBOVK PRI KRANJU

1885 1935
CROBATH
Kranj

Crobath

Industrija perila in splošna konfekcija, manufaktura. - Razni ostanki že od Din 5- dalje, vsakovrstno moško perilo, srajce že od Din 15- dalje. - Izgotovljene hlače raznih vrst že od Din 32- dalje.

Jubilejno 50. leto obstoja Vam jamči dobro blago in priznane nizke cene

Priporoča se vsem delavcem v kranjski okolici

Jamnik Franc

mesar
Kranj

Ima v zalogi suhomesnate izdelke vseh vrst, kakor tudi sveže m so po konkurenčni ceni

Obiščite me!

Se priporoča

Albin Jazbec

Konfekcija

Kranj, Dravske banov na

Delavstvu se priporoča

JANŠA FANI - trgovina z mešanim blagom
Gorenja Sava
Kranj

Solidna in točna
postrežba

Priporočamo

HOTEL IN RESTAVRACIJO

JELEN V KRANJU

Izborna vina. - Vedno sveže pivo.
Mesečni abonenti - Opoldanski
menu Din 12 - Tuiske sobe po
zmernih cenah - Garaža

Priporoča
se hotelir

WAND Rudolf

Vsemu delavstvu se najtopleje priporoča za naklonjenost najcenejša trgovina na Gorenjskem

Logar & Kalan

manufakturna zalog

naslednik Srečko Vidmar, Kranj

Poleg skrajno nizkih cen dobijo vsi delavci še 4% posebni popust

Kristančič Ana (poleg Zlate Ribes)

Priporoča zalogo vsakovrstnega perila, predpasnikov, čevljev, nogavic - po najnižjih cenah

Viktor KRIZAJ

pekarna - Puharjeva 2
Se priporoča vsem delavskim slojem

Priporoča se gostilna

„**BEKSEL**“

Božena ČIZEK modistinja

Kranj

Svojevrsen oglas. - V nekem listu je izšel naslednji nenavadni oglas: Novo ustanovljena trgovina za pivo v steklenicah išče tihih družabnikov. Gospodje z gumastimi podplati in dolgimi prsti imajo prednost. Drugega strokovnega znanja ni treba.

Janko RANT, Kranj

*

Trgovina z deželnimi
pridelki in z mešanim
blagom. Spirit in žgane
v odprtih in zaprtih
steklenicah. - Na
drobno in na debelo.

*

Tel.: Kranj št. 65 - Brzovjake: Rant Kranj

Cenjenemu občinstvu sporočam,
da sem prevzela znano gostilno

RUČIGAJ

Za cenjeni obisk se priporoča
Ručigaj Alka

Rugon Rakovec trgovina z usnjem
in čevljarскими potrebščinami
Kranj - Duplje
se najtopleje priporoča.

Vsemu delavstvu se priporoča

VALENTIN ROZMAN
Glavni trg 5

Novo ustanovljena lekarna v Kranju

Mr. Metod Rauch
v mestni hiši

Izdaja zdravila na recepte vseh bolniških blagajn

Vrtnarstvo

Sušnik Franc
Kranj

Venci, šopki in cvetlice

JOS. ČERNELIČ

manufaktura
Kranj

Priporoča se mesarija

Klemenčič Janez - Kranj
Blajvajsova cesta 21

Gostilna pri Lukežu

toči pristna štajerska in dolenska vina ter pristno črnino. - Za praznike čez ulico Din 1- ceneje.

Topla in mrzla jedila vedno na izbiro.

Za obilen obisk se priporoča
gostilna Lukež

Delavci!

Namesto da bi šli v gostilno, pridite rajši v slaščičarno

Tone Mohar-Jager
v Kranju

kjer boste dobro in prijazno postreženi.

NOVA PEKARNA

ELKO PIRNAT, Primskovo-Kranj

Nudi Vam najboljši domači kruh, kakor tudi prvovrstno pecivo
Pridite in prepričajte se boste sami

PREŠERNOVA KLET

Pristna dalmatinska vina, tropinec in morske ribe
Cene zmerno Solidna postrežba
Se priporoča LRALJIĆ ANTON

REBOLJ LOVRO, gostilničar

Nakup in prodaja posestev
v Kranju Tavčarjeva 10

Trvdka

VILJEM OROSEL,
KRANJ

Priporoča veliko izbero nogavic, rokavic, kravat, svilenega perila in torbic po najnižji ceni.

Ovčjak J. nasl.

klobučarstvo

Kranj - Lajerjeva.

Vse vrste čevljev izdeluje do znižanih cenah samo

van Pivk, Kranj

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila. Pridite in prepričajte se! Izdeluje se po meri. Točna postrežba.

če hočeš imeti lepo in poceni izdelane čevlje, Ti jih naredi **Grašič Ignac**, čevljarški mojster
Stara cesta 11 - Kranj

Strah pred letalom. - Neko letalo je letelo pred kratkim proti nekemu gorskemu ozemlju tako nizko, da se je zdelo z naše precej visoke vasi, kakor da se bo dotaknilo streh. Majhnega fantka je to tako preplašilo, da je stekel k očetu in mu zaklical: »Oče, zapri vrata, drugače bo priletelo še v hišo!«

ZA VELIKO NOČ!

Pecko

čevlji!

Din 95⁻

Damski salonski čevlji, črni ali rjavi.
Din 125⁻ - ista oblika v drugi kombinaciji usnja.

Din 35⁻ 40⁻ 45⁻

Št. 19—22 Št. 23—28 Št. 29—30

Otroški čevljički na zapono iz rjavega ali črnega boksa.

Din 125⁻

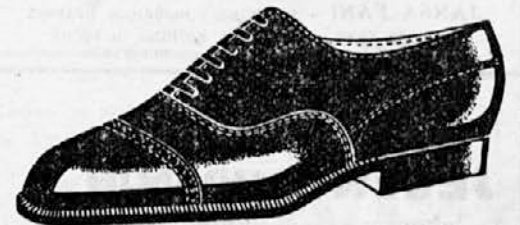
Okusni ženski čevlji v najnovejši obliki na zapono iz rjavega usnja.

Din 125⁻ 135⁻
Št. 36—39 Št. 40 dalje

Lahki moški poletni čevlji v rjavi barvi iz boksa in z usnjenim podplatom.

Din 95⁻

Trpežni čevlji za gospode iz črnega ali rjavega boksa in z usnjenim podplatom.

**Dobra kakovost -
pa vendar
poceni!**

Gostilna pri Luzarju

priporoča pristna dolenjska, štajerska in dalmatinska vina

Bohorič Anton
pek
Glavni trg - Tržič

Da boste zadovoljni in imeli lepo glavo, si napravite trajne kodre po — najnižji ceni
Brivsko frizerski salon

»ANGELI«

JOSIP PETRIČ - TRŽIČ

Zelo znižane cene!

Bogata izbira!

Vesele velikonočne praznike

Za gospode: želi trdka Za dame: rokavice,
srajce, **K. Koželj** ročne tor-
kravate, Tržič bice,
klobuke, čepice.
itd., itd.

Vseh vrst damskih, moških in otroških nogavic

Tržič

Blaž Jeglič
mesar in prekajevalec
Glavni trg - Tržič

Romih Martin - pek
Glavni trg - Tržič
se priporoča cenjenim odjemalcem

Stranskij Pavla - manufaktura
TRŽIČ
se še v nadalje priporoča

Radomlje

Vesele velikonočne praznike

želi
gostilna in trgovina
Ciril Cerar, Radomlje

Moste

Joško Stanovnik
trgovina s špecerijskim blagom
Moste - Predovičeva ulica

Priporoča se Avtobusno podjetje
Jožef Goričan - Tržič

Izletne vožnje na Sušak in Ko-
roško meseca maja in junija. —
Natančna pojasnila dobite v pisarni

Godnov Jožef
mesar
Glavni trg 17 - Tržič

D. Franko
manufakturna, galanterijska in modna trgovina
Tržič

ANTON
BELHAR

mesar in prekajevalec
Tržič

Se v nadalje vdano priporoča
cenjenim odjemalcem

Nabavljajte svoje potrebšine Delavski Pravici Kupujte le domače izdelke! Svoji k svojim!